

MARKÓ BÉLA

Előbb-utóbb

Edvard Munch: *A sikoly*, 1893,
tempera, kartonlap, 83,5 x 66 cm,
Munch-Museet, Oslo

*Nem több, csak egy pulóver szűk nyaka,
rábúzva, mint egy testre, a sikolyra,
amely előbb-utóbb úgyis kifolyna
és szétáradna, mint a tűz szaga*

*s a gőzölgő víz illata a szélben,
mert kívül szikra hull, és bent eső,
amíg a fájdalomnak keze nő,
de már a sok millió tonna fényben*

*az ég behorpad, aztán összeroskad,
és nincsen más értelme a toroknak,
csak annyi, hogy így kifordíthatok*

*mindent, mi bent van, szétterítem lassan
magam körül, s lebegnek elvarratlan
a vékony szálak: végre kint vagyok.*

Felhívás

Fernand Léger: *Aktok az erdőben*,
1909–1910, olaj, vászon, 120 x 170,2 cm,
Rijksmuseum Kröller-Müller, Otterlo

*Mert mindenütt van fény, van hang, van illat
széttörve, tömbökben a fák között,
s ha kitapintom nyers darabjainkat,
éppen úgy billen, majd továbbgörög*

*egyik-másik, akár a vaskos ágak,
míg zsenge kézfejek vagy tenyerek
egymáshoz érnek, egymásra találtnak,
s meglebbenek, mint hulló levelek,*

*aztán elülnek, mondat a szavakban,
amely már ott van, de még mondhatatlan,
mert nincs balálod, s nincsen életed,*

*csak kapcsok vannak, csuklók, csípők, térdek,
vértelen csontok s véres illesztékek:
jegyezd meg jól az alkatrészeket!*

A reményről

Vaszilij Kandinszkij: *Különféle körök*,
1926, olaj, vászon, 140,3 x 140,7 cm,
Guggenheim Múzeum, New York

*Az sem számít, hogy kisebb vagy nagyobb,
s talán az sem, hogy kék vagy rózsaszín,
akár a hús az Isten csontjain,
növök, fogyok, vagyok, majd nem vagyok,*

*mert minden bentről származik, balál
vagy élet, s kékből vörösbe bevül,
aztán egyszerre csak elfeketül,
míg egy másik kört, úgymond, inbalál,*

*és mint egy tengelyen, már úgy forog,
s amit sikoltva magába fogad,
előbb-utóbb a semmibe csorog,*

*illetve úgy tűnik, de magokat
szór szerte még: vajon egy sárga folt
vagy angyalarc, ki egykor rád hajolt?*

Szomjúság

Nagy István: *Vizet ivó parasztleány*,
1930 körül, papír, pasztell, 70,5 x 51 cm,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

*Miközben szomjúságát már kioltja,
megnő az arc, és szinte hömpölyög
a kék kendő és kék kancsó között,
rálát a szem az éjsötét titokra,*

*s egy pillanatra egyesül vele,
a külvilágot teljesen kizárja,
mert éppen szert tett egy saját világra,
és kortyról kortyra úgy merül bele,*

*ahogy két testből egy lesz, szeretők
vetkőzhetnek csak így egymás előtt,
amíg a nyitott száj majd befogadja*

*a fel-felduzzadó hullámokat,
s az egyre fennebb kúszó lángokat
lecsillapítja: önmagát tagadja.*

Egyformán álmodik

Frida Kahlo: *Az álom / Az ágy*,
1940, olaj, vászon, 74 x 98,5 cm,
Isidore Ducasse Gyűjtemény, Franciaország

*Egyformán álmodik a szép s a trágár,
a csont a húsról, és a hús a csonttól,
míg alszol, kettéválaszt s élve boncol,
éppen úgy, mintba haláloddal hálnál,*

*s mindig külön, nem egyetlenegy testben,
ahogy lehül az élet, mint a pára,
ha kicsapódik, s fénylik csak magára
a váz, mind tisztábban, mind teljesebben,*

*akár egy elnémított szerkezet,
bever kibontva lábad meg kezed,
az álom is te vagy, és biztató,*

*hogy nem csak lent, de Isten asztalán
is ott fekszel már, s elbiszed talán,
hogy ez az egész megjavítható.*

A könnyű tűz

Marc Chagall: *A zene diadala*,
1967, olaj, vászon, 11 x 9 m,
Metropolitan Opera, New York

*ahogy a könnyű tűz magasba ránt,
előbb-utóbb mindent magába foglal,
és egybeolvad a kürt a torokkal,
míg csontjaid közt kanyarog a láng,*

*vagyis nem vagy kívül, s nem vagy belül,
hiszen a hang a réseket betölti,
s olyan tömör, hogy nem lehet megölni,
ha meg se moccan, és mégis repül,*

*s már nem csupán a búrok és az ujjak,
de férfiak s nők is magasba hullnak,
és testükön egy madár áthalad,*

*mert úgy elégni szinte lehetetlen,
hogy bentről érezd, csukott tenyeredben
a forróságot: lepkeszárnyakat.*

